

JURNALUL NAȚIONAL 18 APRILIE 1998 Doamnele Rodica și Florina Coposu,

„Cred că ciuda tuturor celorlalte partide politice este că PNTCD încă nu s-a spart”

Există o stradă în centrul Bucureștilor peste care „anotimpurile” par să nu-și fi pus amprenta! Există o casă a cărei „viață” s-a confundat în ultimii ani cu PNTCD. Aici a trăit Corneliu Coposu. Aici continuă să-și ducă viața surorile sale. Deseori le vizitează foștii colaboratori și prietenii al fratelui lor. Doamnele Rodica și Florina Coposu continuă să fie la curent cu tot ceea ce se întâmplă în viața politică românească. Citesc presa și urmăresc diverse emisiuni politice la televizor. Dar niciodată după Revoluție nu au activat politic. Nu au fost luate de fratele mai mare, care considera că s-ar fi interpretat tendențios acest lucru. Singura activitate intensă pe care o depun este legată de Fundația „Corneliu Coposu”.

M-am întrebat deseori cum ar fi reacționat președintele Coposu în timpul crizei politice pe care a traversat-o România. Cum ar fi negociat? Ce ar fi propus? Ar fi făcut sau nu concesii? Din păcate, nimeni nu poate oferi decât răspunsuri relative. Surorile sale însă știu cum gândea. Așa s-a născut și ideea acestui interviu. Pentru ușurința înțelegerii și transcrierii acestui dialog în trei, am folosit persoana în singular în răspunsurile doamnelor Coposu.

Dacă ați primi vizita unui prieten din străinătate, plecat de un an și patru luni, iar acesta v-ar întreba cum arată astăzi scena politică românească, ce i-ați răspunde?

I-am răspunde că este o luptă continuă între bine și rău, între rădăcinile comunismului și cei care doresc să facă bine acestei țări. Între aceste două categorii mai sunt niște mici „părătași” care strâmbă din când în când „albă”.

Și dacă acest prieten v-ar întreba de ce lumea politică românească este atât de dezbinată, ce i-ați răspunde?

Fie că doctrinele nu sunt încă bine consolidate și mai au nevoie de „pietre la temelii”, fie că este prea personală mentalitatea dâmbovițeană. Pentru că una din relele majore ale celor 50 de ani de comunism a fost alterarea sufletului românesc. Alterarea unor principii și răsturnarea unor valori, care, până vor fi larși recunoscute, vor mai genera frezușuri.

Dacă s-ar interesa ce s-a câștigat în plan politic, uman și spiritual în ultimul an, ce i-ați putea spune?

S-a câștigat mult, foarte mult. Uneori s-a câștigat atât de mult, încât am început să alunecăm pe panta inversă. De pildă, libertatea presei, care, fără discuție, este o realizare clară. În ultimul an s-a produs un reviriment al presei, însă ea a culminat cu faptul că opțiunile de presă s-au conturat prin exagerări, nu prin realități. În acest lucru se obține, de obicei, prin „beția presei”. Cred că peste noi a venit prea multă libertate și unii au confundat-o cu un fel de anarhie.

Ce credeți că s-a pierdut esențial în societatea românească?

Nu cred că s-au pierdut valori. Valorile se dezvoltă mai încet decât tumultul presei. În orice caz, pe plan politic, nu ne vom întoarce către ce a fost. Dar spre ce va fi, aici e greu de făcut „potecă”.

Dvs. ce credeți că ne va aduce viitorul apropiat?

Sper că ne vom redresa. Cred că se va face o coagulare în jurul unor personalități și vom merge spre bine. Suntem obligați să sperăm.

Cum ați caracteriza, pentru acel prieten imaginar, esențialul politic românesc?

Nu cred că se poate vorbi de o structură vizibilă. Încă există tendința de a se face zece de partide peste cele 180 care s-au constituit. Această dorință de a infiltra noi partide, mă tem că este o chestiune pur veleitară. Prea mulți vor să fie șefi de partide, curentele sunt foarte variate și fiecare încearcă să găsească punctul nodal prin care să-și adune aderenți. Este o băjbăială.

Cum credeți că a evoluat Convenția Democrată după câștigarea alegerilor?

Am impresia că după câștigarea alegerilor Convenția nu a evoluat în bine, pentru că toți au fost absorbiți de răspunderea guvernării. De aceea, CDR nu s-a consolidat. Așa se explică și gestul Alianței Civice de a leși din Convenție, ceea ce este o mare pierdere. După părerea mea, Alianța Civică reprezintă un „stâlp” foarte important în dezvoltarea politică a țării.

De ce credeți că s-au auzit voci chiar din interiorul

Convenției care au afirmat că AC este anacronică?

Alianța Civică a reprezentat un liant în toată această perioadă de după Revoluție. Din start, această alianță nu a avut pretenții de guvernare, nu a dorit să facă un anume gen de politică.

Totuși, o serie întreagă de membri din rândurile AC au ajuns demnitari!

Normal, AC trebuia să dea și mai mulți. Să nu uităm că AC a reușit să ducă la capăt niște acțiuni deosebit de importante pentru istoria acestei țări, a acestui popor. De pildă, s-a realizat „Memorialul de la Sighet”, care este unic în Europa. A fost un efort extraordinar. Din păcate, presa nu prea a comentat acest memorial. Sighetul este un moment din istoria noastră cu care trebuie să ne mandrim. Numai că la noi obsesia este Dâmbovița. Nu Dâmbovița reprezintă România. România este altceva.

De ce credeți că Alianța Civică nu-și mai găsește astăzi locul în Convenție?

Nu cred că AC nu-și găsește locul în CDR. S-a autoexclus pentru a trage un semnal de alarmă pentru cei care, preocupăți numai de problemele de guvernare, nu au mai dat suficientă atenție Convenției. Să ne aducem aminte că în urmă de șapte ani o serie întreagă de personalități ale societății românești s-au retras aproape cu repulsie din viața politică. Alianța Civică a dorit să coaguleze o societate civilă care să „învețe” din nou să trăiască în libertate. A făcut foarte mult pentru „trezirea” societății noastre.

De aici au pornit semnalele pentru democrație și libertate. De aici s-a încercat și se încearcă să se arate oamenilor și o altă față a istoriei decât cea care a fost prezentată timp de 50 de ani. Acest lucru nu înseamnă că trebuie să ne întoarcem cu fața spre trecut, dar dezvăluind adevărul, despre ceea ce a fost, putem începe să construim viitorul.

De ce credeți că în Opoziție Convenția a funcționat mult mai bine decât după ce a preluat Puterea?

Eu cred că, luați de vârtejul guvernării, nu au mai avut timp să se ocupe de țelul Alianței Civice. Noi nu facem parte din AC, dar știm că unul din scopurile AC a fost acela de a aduce în atenția societății ceea ce s-a întâmplat în ultimii 50 de ani, pentru a nu se mai repeta asemenea orori. În momentul în care CDR a ajuns la guvernare nu a mai avut timp să

cultive acest țel. Alianța Civică nu are o doctrină, ci doar acest țel. Dacă privim înapoi, constatăm că hitlerismul a făcut niște orori unice în istoria lumii moderne. De 50 de ani nu au fost iertați. S-a făcut procesul de la Nürnberg și totuși și în ziua de astăzi mai sunt căutați și judecați criminali naziști. Comuniștii poate n-au atins proporțiile hitlerismului, dar au desființat ideea personală, au strivit individul și au propagat ura. Asta a fost baza doctrinei comuniste. Aceste lucruri trebuie să ajungă la cunoștința maselor. Eu cred că pentru asta luptă și astăzi Alianța Civică. Iar CDR a ignorat, în acest ultim an, țelul Alianței Civice.

Cum vedeți evoluția din ultimul an a PNTCD?

Observ că s-a pornit împotriva acestui partid, din toate părțile, o dezinformare și o dorință de a-i scădea prestigiul. Presa a cultivat ideea că și țărăniștii sunt ca ceilalți și nu or să facă nici ei nimic. Greșeala a fost că țărăniștii nu au făcut nici un fel de publicitate în jurul lucrurilor pe care le-au realizat, deși s-a muncit enorm chiar și pentru redresarea morală. Au muncit cât au putut, dar nu au fost deloc ajutați. Dimpotrivă, au fost boicotați. Și noi, ca observatori din afară, am avut impresia că o anume zonă politică încearcă să acrediteze ideea că ei sunt considerați „inamicul public”. Și am să vă dau și un exemplu foarte banal. Într-un sat din județul Arad era o linie de cale ferată terminus, iar țărăniștii își făceau trenul zarzavaturile către Arad. Di Bănescu a desființat linia, la modul propriu, trimțând macarale pentru a se ridică șinele. S-au adunat acolo oamenii care erau interesați ca această linie de tren să rămână. Li s-a spus că țărăniștii au dat acest ordin. Asta dovedește că oamenii sunt manipulați și instigați împotriva PNTCD.

Acest exemplu poate face parte din arsenalul neconvențional al luptei politice, din afara partidului. Întrebarea mai sensibilă este dacă în interiorul PNTCD există o criză generată de conflicte interpartidice?

Nu cred că există așa ceva. Pot cel mult exista „infiltrații” ce doresc să spargă partidul. Cred că ciuda tuturor celorlalte partide politice este că PNTCD încă nu s-a spart. Este singurul partid care a rămas nescindat. Și mai cred că se luptă în continuare pentru scindarea lui, prin varii metode. Sunt oameni de bună credință

care au căzut în plasa celor ce doresc scindarea. Și întâlnirea de la Brașov a fost prezentată tot fals și tendențios, ca o luptă împotriva lui Victor Ciorbea. Or, nu a fost așa.

Credeți că este necesară o schimbare de generații în conducerea PNTCD?

Ea vine oricum, în mod fatal. Eu nu cred că oamenii în vârstă, care conduc acum partidul, pot fi suspecți că au făcut lucruri rele. Ei au suferit pentru ideile lor. Și-au mâncat tineretea în pușcărie. Au dorit să facă o resurrecție morală și să pună România pe niște baze morale. Nu știu cât au fost înțeleși. Și nu știu cât nu s-a făcut confuzie între dorințele lor de a face bine și faptul că sunt bătrâni. Pentru că lumea este foarte mult dispusă să-i blameze pe bătrâni. Li se speculează fiecare cuvânt sau greșeală, pentru ca apoi să fie puse pe tapet.

Au fost chiar voci ale istoriei care au spus că PNTCD este anacronic și nu mai are ce căuta pe scena politică. Până și dl Octavian Paler, despre care nu se poate spune că este un iubitor al PNTCD, a afirmat într-un dialog că acest partid reprezintă o parte din societatea noastră, deci nu i se poate atribui calificativul de anacronic. Este însă adevărat că în 1990, imediat după Revoluție, la PNTCD s-au adunat vechii membri de partid, care evident erau oameni în vârstă. Mi-aduc aminte că la vremea respectivă au fost în presă multe articole jignitoare, în care se spunea că PNTCD este o adunătură de pușcăriași și că funcțiile se împart aici după numărul de ani de închisoare pe care i-au făcut membrii. Prima imagine care s-a conturat a fost aceea a unui grup de oameni în vârstă. Imaginea aceasta s-a perpetuat, deși cred că media de vârstă a parlamentarilor PNTCD nu este foarte ridicată. Și în conducerea partidului, în afară de patru-cinci persoane, care au vârste de la 70 de ani în sus, restul de membri sunt mult mai tineri.

Mai este un lucru care a stricat imaginea partidului. Concesiile pe care le-au făcut țărăniștii pentru aceste grile rezultate din votul electoratului, nu au fost din slăbiciune. PNTCD a avut un scop precis: să facă reformă în România. Fără majoritatea parlamentară nu se putea face reformă. Și atunci, și-au inchipuit că cedând vor reuși să constituie această majoritate parlamentară

care să scoată legile de bază atât de necesare țării. Bulgarii au făcut acest lucru, albanezii au reușit și ei, numai noi nu. În materie de restituire de case, de pământuri, de dosare ale Securității, la noi nu s-a mișcat nimic. Făcând concesii, țărăniștii au sperat că aceste legi vor fi votate. Nu cred că a fost vorba de slăbiciune pentru că au gândit așa. Din păcate „căruța” coaliției s-a rupt pe drum, ceilalți au și sărit din ea, iar țărăniștilor rămași li se pun acum în cărcă toate relele. Țărăniștilor li se reproșează că sunt slabi, bătrâni și că nu pot face nimic. Peste câțiva ani se va vedea că nu a fost așa.

Este sau nu indicat, după părerea dvs., ca acum să se dea drumul dosarelor fostei Securități? Este oare societatea pregătită pentru această acțiune, care poate tulbura mult spiritele?

Eu cred că, în primul rând, nu va mai putea fi nimeni șantajat dacă aceste dosare vor fi scoase la lumină. Din păcate, au fost diverse personaje care au avut acces în arhiva fostei Securități și au scos tot felul de fragmente din dosare, cu care apoi au șantajat anumiți oameni. Or, în momentul în care accesul la dosarele unor personalități va fi permis, eu cred că lucrurile se vor liniști și nu va mai plana nici o suspiciune asupra lor. În afară de cei care efectiv au chinat oameni și au omorât, nu cred că se va face mare teavură în legătură cu ceilalți informatori. Noi am cunoscut foarte mulți oameni care au făcut închisoare și nici unul dintre ei nu dorea să se răzbuie.

Accesul la dosarele fostei Securități ar constitui și o primă asanare a societății. În momentul de față planează global o vină asupra întregii societăți. Sunt oameni de foarte bună credință care se tem că au dosar. Eu nu cred că toți cei care se tem de apariția dosarelor au fost anchetatori sau au chinat personal pe cineva. Sunt vinovați doar cei care având posibilitatea să indulcească o pedepsă, din răutate, au accentuat-o. Dar restul a fost forțat să devină informator.

Credeți că dacă aceste dosare vor deveni publice, se vor retrage de pe scena politică anumiți oameni?

Nu cred. Poate că nu vor mai ajunge în vârf unii care realmente au făcut rău, pentru că își vor pierde girul moral în partid. Dar, în rest, nu vor avea ce

să piardă. Și în Germania s-a întâmplat la fel. Imediat după dărâmarea Zidului din Berlin, dosarele STASSI au fost blocate. Cei care fac angajări se interesează de aceste dosare și, dacă le convine omul, îl iau în serviciu. Dacă nu le convine, oricum respectivul se poate angaja în altă parte.

Sunt și în societatea românească oameni care au recunoscut că au fost informatori ai fostei Securități sau că au lucrat într-o funcție politică, dar nimeni nu le-a luat capul, iar unii dintre ei chiar au ajuns în funcții de răspundere. Nu știu de ce există această spaimă, această disperare să nu apară dosarele fostei Securități, pentru că nimeni nu-i va pune pe acei oameni să plătească cu capul aceste lucruri întâmplătoare în trecut. Poate că cei care se agață cu atâta disperare de întinericul arhivelor sunt doar aceia

ANNE JUGĂNARU

care s-au bătut cu pumnii în piept că au fost albi ca neaua și neprihăniți și acum își dau seama că se va afla că au fost colaboratori de rând ai fostei Securități, lucru care le va stîrbi din demnitate. Totuși, până când să mai tolerăm minciuna și impostura? Nu se poate crea o societate pe baze puternice până ce nu vom ști că avem în fața noastră niște oameni corecți, care sunt ce sunt, nu ce vor să pară.

Cu ce șanse credați coaliția politică și actualul Guvern?

Este greu de făcut o apreciere, pentru că este clar că ultima criză politică a fost provocată. Rămâne însă întrebarea: cui a folosit acest impas politic? În orice caz, nației nu. Eu stau să mă întreb dacă factorii care au contribuit la această criză și la căderea lui Victor Ciorbea sunt numai din țară sau au mai existat și alte interese din afară. Din păcate, nu am reușit să găsim răspunsul.

Sunteți optimiste în ceea ce privește viitorul?

Categoric da. Noi nu putem pieri ca nație și nu putem exista ca nație decât refăcându-ne moral, patriotic și economic.

Dar în ceea ce privește viitorul actualului coaliții, vă păstrați optimismul? Ce credit îi acordăți premierului Radu Vasile?

Domnia sa fiind un om de dialog și nefiind ranchiunos (ceea ce este mare lucru), poate să reușească să coaguleze în jurul lui aceste forțe centrifuge, cu ca-

re să poată realiza cinci-șase efective absolut necesare pentru refacerea imaginii României. Cred că până la urmă forțele politice își vor da seama că în sul național cere un guvernabil. Până acum, acesta a fost atul nostru în zona balcanică. De aceea, sperăm ca, până urmă, toți să înțeleagă acest și să se pună pe treabă, gândesc că Radu Vasile prin litate, prin dialog va reuși împace pe toți. Sper acest Sper să fie sprijinit de toți.

Se spune însă că actualul premier 1 se pun pe chilar din interior. Dați cred acestor zvonuri?

Nu cred, pentru că dacă în calcul ipotiza că bătrânii duc în PNTCD, atunci nu a tea face așa ceva. Din moment din 80 de membri ai BCC au votat pe Radu Vasile seamnă că majoritatea îl sp și în continuare.

Credeți că se va ajunge la alegeri anticipate în vara anului viitor?

Dacă toți membrii coaliției sunt așa cum declară ei, din nă credință, și au dorință facă reformă în acest an atât important care urmează, a cred că nu vor fi alegeri anticipate. Acele luni pierdute campania electorală vor mult prea mult pentru viitor economic al țării. Și mă gândesc la ceea ce indică sondajele de opinie, la faptul din alegeri anticipate ar ie un fel de mozaic politic care ta de acum, deci este puțin probabil ca o alianță sau un pact să poată forma un guvern nocolor. Cel mult s-ar schimbă puțin procentele nu în mod semnificativ.

Ce credeți că lipsește politică românească?

Cred că îi lipsește experiența. Cred că nici doctrinele nu prea bine cristalizate și ni prezentanții acestor partide sunt prea bine documentați, nevoie de mai mult timp și ales, este nevoie de vocație politică. Sunt convinsă că un fost mânător de dorință de a bine, dar nu au avut experiență necesară de a-și pune în practică ideile. Alții au intrat în politică din veletarism sau pentru satisfacere niște interese. Cu timp însă, cred că lucrurile se vor dimenta și pe scena politică românească și moralitatea principalul criteriu de selecție va domina.